
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

דפוסים ומגמות בפשיעה בישראל - 61205

תאריך עדכון אחרון 20-03-2018

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: קרימינולוגיה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר דרור ולק

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: dror.walk@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום חמישי 10:00-11:00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

תופעת הפשיעה היא תופעה כלל אנושית אולם יש לה גילויים ייחודיים בחברות שונות, בתקופות היסטוריות שונות ואף בתנאים אקלימיים שונים. בקורס נסקור כמה תחומי פשיעה ונבחן באופן השוואתי את המאפיינים הייחודיים שלהם בישראל, תוך ברור הייחודיות של המקרה הישראלי ותרומתו להבנה של התופעה האוניברסלית. בקורס גם נכיר את מקורות המידע המשמשים להכרת תמונת הפשיעה בארץ ובעולם. בקורס ישולבו הרצאות של מומחים מהשטח.

מטרות הקורס:

מטרת הקורס היא להכיר לסטודנטים גורמים מרכזיים המשפיעים על מגמות בפשיעה ולהבין את הייחודיות ואת האוניברסליות בדפוסי פשיעה בישראל.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. להציג גורמים המשפיעים על דפוסי הפשיעה
2. להציג מגמות היסטוריות של פשיעה בארץ ובעולם
3. לנתח ניתוח השוואתי של סוגים שונים של פשיעה בארץ ובעולם
4. להכיר בסיסי מידע של הפשיעה בארץ ובעולם

דרישות נוכחות (%):

שיטת ההוראה בקורס:

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. משתנים הקשורים לפשיעה
2. מקורות מידע על הפשיעה
3. מגמות היסטוריות של פשיעה
4. עבריינות נשים
5. התפתחות עבריינות לאורך החיים
6. פשיעה של מקום
7. עונתיות של פשיעה
8. המפגע הבודד
9. עבריינות של קבוצות מיעוט
10. עבריינות מין בקהילות דתיות
11. עבריינות צווארון לבן

חומר חובה לקריאה:

שיעור 1: משתנים הקשורים לפשיעה

Harrendorf, S., Heiskanen, M., Malby, S. (2010). *International statistics on crime and criminal justice*. Helsinki: United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC).

Wilkinson, R. G., Kawachi, I., & Kennedy, B. P. (1998). Mortality, the social environment, crime and violence. *Sociology of Health & Illness*, 20(5), 578-597.

שיעור 2: מקורות מידע על הפשיעה

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (2017). שנתון סטטיסטי לישראל 2016 (עמ' 125-136).
משטרת ישראל (2017). השנתון הסטטיסטי. אגף התכנון והארגון, מחלקת אסטרטגיה, מדור מדידה ומידע. <https://www.il.gov.police.gov.il/Doc/TfasimDoc/Doc/shnaton2016.pdf>.

MacDonald, Z. (2002). Official crime statistics: Their use and interpretation. *The Economic Journal*, 112, F85-F106.

שיעור 3: מגמות היסטוריות של פשיעה

זוסמן, נ', וודברג, י' ומיעארי, ס' (2016). ממדי הפשיעה בישראל בשנים תוך התמקדות בחברה הערבית (עמ' 13-25). ירושלים: בנק ישראל, חטיבת המחקר.

Barker, V. (2010). Explaining the great American crime decline: A review of Blumstein and Wallman, Goldberger and Rosenfeld, and Zimring. *Law & Social Inquiry*, 35(2), 489-516.

שיעור 4: עבריינות נשים

בן דוד, ש' (1991). אלימות נשים. עבריינות וסטייה חברתית, י"ח, 31-42.

Lagrange, T. C., & Silverman, R. A. (1999). Low self-control and opportunity: Testing the general theory of crime as an explanation for gender differences in delinquency. *Criminology*, 37(1), 41-72.

שיעור 5: התפתחות עבריינות לאורך החיים

יונאי, ש' (2010). התפתחות הקריירה הפלילית בקרב בני נוער עבריינים בישראל בין השנים 1996-2009. במחשבה תחילה, כרך א. משטרת ישראל, מחלקת המחקר באגף לחקירות ולמודיעין.
Moffitt, T. E. (1993). Adolescence-limited and life-course persistent antisocial behavior: A developmental taxonomy. *Psychological Review*, 100, 674-701.

שיעור 6: פשיעה של מקום

אילן, י' (2014). מודל נקודות חמות באירועי איכות חיים. העיקר במחקר 2012-2013: מחקרים וסקרי ספרות בתחומי העשייה של משטרת ישראל (עמ' 29-44). אגף התכנון והארגון, מחלקת אסטרטגיה, מדור מחקר אסטרטגי וסטטיסטיקה.

<https://www.police.gov.il/Doc/pkodotDoc/research.pdf>

Weisburd, D., Bushway, S., Lum, C., & Yang, S. M. (2004). Trajectories of crime at places: A longitudinal study of street segments in the city of Seattle. *Criminology*, 42(2), 283-321.

שיעור 7: עונתיות של פשיעה

Landau, S. F., & Fridman, D. (1993). The seasonality of violent crime: The case of robbery and homicide in Israel. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 30(2), 163-191.

Lauritsen, J. L., & White, N. (2014). *Seasonal patterns in criminal victimization trends*. U.S. Department of Justice, Office of Justice Program, Bureau of Justice Statistics. Washington, DC. NCJ 245959.

שיעור 8: המפגע הבודד

- Perry, S., Hasisi, B., & Perry, G. (2017). *Who is the lone terrorist? A study of vehicle borne attackers in Israel and the West Bank*. *Studies in Conflict & Terrorism*, DOI: 10.1080/1057610X.2017.1348101
- Gill, P., Horgan, J., & Deckert, P. (2014). *Bombing alone: Tracing the motivations and antecedent behaviors of lone-actor terrorists*. *Journal of Forensic Sciences*, 59(2), 425-435, DOI:10.1111/1556-4029.12312

שיעור 9: עבריינות של קבוצות מיעוט

- זוסמן, נ', וודבריג, י' ומיעארי, ס' (2016). ממדי הפשיעה בישראל בשנים תוך התמקדות בחברה הערבית (עמ' 8-25, 38-54). ירושלים: בנק ישראל, חטיבת המחקר.
רטנר, א' ופישמן, ג' (2009). דו"ח מחקר סופי: ניתוח מיקרו ומאקרו של אלימות בישראל. 1980-2007 (עמ' 27-31). אוניברסיטת חיפה.
- Sampson, R. J., Raudenbush, S. W., & Earls, F. (1997). *Neighborhoods and violent Crime: A multilevel study of collective efficacy*. *Science* 277, 918-924.

שיעור 10: עבריינות מין בקהילות דתיות

- Hamo, G., & Idisis, Y. (2017). *Pedophiles in the ultra-orthodox Haredi sector in Israel: Thought processes regarding their actions*. *Journal of Child Sexual Abuse*, 26(4), 407-427. DOI: 10.1080/10538712.2017.1285841
- Haywood, T. W., Kravitz, H. M., Wasyliv, O. E., Goldberg, J., & Cavanaugh, J. L. Jr. (1996). *Cycle of abuse and psychopathology in cleric and noncleric molesters of children and adolescents*. *Child Abuse & Neglect*, 20(12), 1233-1243.

שיעור 11: עבריינות צווארון לבן

- שפירא, ר' (2002). הצווארון הלבן: עד כמה הוא מלוכלך? שנתון הקריה האקדמית שערי משפט, כרך ב, 101-129.
- Simpson, S.S. (2011). *Making sense of white collar crime: Theory and research*. *The Ohio State Journal of Criminal Law*, 8, 481-502.

חומר לקריאה נוספת:

מקורות מידע על פשיעה

- van Dijk, D., Kesteren, J. V., & Smit, P. (2007). *Criminal victimisation in international perspective: Key findings from the 2004-2005 ICVS and EU ICS*. Hague: Boom Juridischeitgevers. http://www.unicri.nu/services/library_documentation/publications/icvs/publications/ICVS2004_05report.pdf

מגמות היסטוריות של פשיעה

- Levitt, S. D. (2004). *Understanding why crime fell in the 1990's: Four factors that explain the decline and six that do not*. *Journal of Economic Perspectives*, 18,

---

163-190.

Eisner, M. (2003). Long-term historical trends in violent crime. *Crime and Justice: A Review of Research*, 30, 83-142.

עבריינות נשים

Bennett, S., Farrington, D. P., & Huesmann, L. R. (2005). Explaining gender differences in crime and violence: The importance of social cognitive skills. *Aggression and Violent Behavior*, 10, 263-288.

Cross, C. P., & Campbell, A. (2011). Women's aggression. *Aggression and Violent Behavior*, 16, 390-398.

התפתחות עבריינות לאורך החיים

Piquero, A. R., Farrington, D. P., & Blumstein, A. (2007). Key issues in criminal career research: New analyses of the Cambridge Study in Delinquent Development (pp. 139-174). New York: Cambridge University Press.

פשיעה של מקום

Baller, R. D., Luc, A., Messner, S. F., Deane, G., & Hawkins, D. F. (2001). Structural covariates of U.S. county homicide rates: Incorporating spatial effects. *Criminology*, 39, 561-590.

עונתיות של פשיעה

Hsiang, S. M., Burke, M., & Miguel, E. (2013). Quantifying the influence of climate on human conflict. *Science*, 341(6151):1235367. DOI: 10.1126/science.1235367

המפגע הבודד

ברטל, ש' ופריש, ה' (2017). גלי הפיגועים 2015-2008: האומנם טרור של בודדים? עיונים בביטחון המזרח התיכון מס' 132. מרכז בגין-סאדאת למחקרים אסטרטגיים (בס"א), אוניברסיטת בר-אילן.
Spaaij, R. (2010). The enigma of lone wolf terrorism: An assessment. *Studies in Conflict & Terrorism*, 33(9), 854-870, DOI: 10.1080/1057610X.2010.501426

עבריינות של קבוצות מיעוט

Sampson, R., & Lauritsen, J. L. (1997). Racial and ethnic disparities in crime and criminal justice in the United States. In M. Tonry (ed.) *Crime and Justice: A Review of Research* (Vol. 21, pp. 311-374). Chicago: University of Chicago Press.

Factor, R., Mahalel, D., Rafaeli, A., & Williams, D. R. (2013). A social resistance perspective for delinquent behaviour among non-dominant minority groups. *British Journal of Criminology*, 53, 784-804.

עבריינות צווארון לבן

-Leeper Piquero, N., & Weisburd, D. (2009). Developmental trajectories of white collar crime. In S. S. Simpson & D. Weisburd (Eds.), *The criminology of white-collar crime* (pp. 153-171). New York: Springer.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 0 %
השתתפות 0 %
הגשת עבודה 80 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 20 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: